

Navigating the Employer-Employee Relationship 6: Whistleblowing

Rabbi Jonathan Ziring: jziring@migdalthatorah.org

Confidentiality

1. Vakiyra 19:16

(טז) לא־תִלְךָ רֵכִיל בְּעַמֶּיךָ לֹא תַעֲמֹד עַל־דַּם רֵעֶךָ אֲנִי ה':

(16) Do not deal basely with your countrymen. Do not profit by the blood of your fellow: I am the LORD.

2. Mishlei 25:9

(ט) רִיבְךָ רִיב אֶת־רֵעֶךָ וְסוֹד אֶת־תְּהַלְתְּ:

(9) Defend your right against your fellow, But do not give away the secrets of another,

3. Yoma 4b:11

(ויקרא א, א) ויקרא אל משה וידבר למה הקדים קריאה לדיבור לימדה תורה דרך ארץ שלא יאמר אדם דבר לחבירו אלא א"כ קורהו מסייע ליה לרבי חנינא דאמר רבי חנינא לא יאמר אדם דבר לחבירו אלא אם כן קורהו לאמר אמר ר' (מוסיא בר בריה דרבי מסיא משמיה דר' מוסיא) רבה מניין לאומר דבר לחבירו שהוא בבל יאמר עד שיאמר לו לך אמור שנאמר (ויקרא א, א) וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר

The verse says: **“And He called unto Moses, and the Lord spoke unto him from within the Tent of Meeting, saying”** (Leviticus 1:1). **Why** does the verse mention **calling before speaking**, and God did not speak to him at the outset? **The Torah is teaching etiquette: A person should not say anything to another unless he calls him first.** This supports the opinion of **Rabbi Hanina, as Rabbi Hanina said: A person should not say anything to another unless he calls him first.** With regard to the term concluding the verse: **“Saying,”** **Rabbi Musya, grandson of Rabbi Masya, said in the name of Rabbi Musya the Great: From where** is it derived with regard to one who tells another some matter, **that it is incumbent upon the latter not to say it to others until the former explicitly says to him: Go and tell others? As it is stated: “And the Lord spoke to him from within the Tent of Meeting, saying [Lemor].”** *Lemor* is a contraction of *lo emor*, meaning: Do not say. One must be given permission before transmitting information.

Lashon Hara

4. Mishneh Torah, Human Dispositions 7:1-2

(א) המרגל בחברו עובר בלא תעשה שנאמר (ויקרא יט טז) “לא תלך רכיל בעמך”. ואף על פי שאין לוקין על דבר זה עון גדול הוא וגורם להרג נפשות רבות מישראל. לך נסמך לו (ויקרא יט טז) “ולא תעמד על דם רעך”. צא ולמד מה ארע לדואג האדמי:

(ב) אי זהו רכיל. זה שטוען דברים והולך מזה לזה ואומר כך אמר פלוני כך וכך שמעתי על פלוני. אף על פי שהוא אמת הרי זה מחריב את העולם. יש עון גדול מזה עד מאד והוא בכלל לאו זה והוא לשון הרע. והוא המספר בגנות חברו אף על פי שאומר אמת. אבל האומר שקר נקרא מוציא שם רע על חברו. ...

(1) He who bears tales against his fellow violates a prohibitive commandment, saying: "Thou shalt not go up and down as a talebearer among thy people" (Lev. 19.16.); and although the punishment of flogging is not inflicted for violating this charge, it is a gross iniquity, and is the cause of the slaughtering of many souls in Israel; it is because thereof, that following this commandment is this Verse: "Neither shalt thou stand idly by the blood of thy neighbor" (Ibid.). Now, go ye and learn of that which happened to Doeg the Edomite.

(2) Who is a sycophant? One who loads himself up with matters, and goes from this one to that one, saying to each, such did that man say, thus and such have I heard concerning that man, even though it be true, behold him, he destroys the universe. There is yet an extremely grosser iniquity, which, too, is included in this prohibitive commandment, and that is, the evil tongue, one who spreads scandal about his fellow even though he be telling truth. If he be lying, he is called a maligner who invents an evil name against his fellow.

Exceptions

5. Sanhedrin 73a:2

גמ' ת"ר מניין לרודף אחר חברו להרגו שניתן להצילו בנפשו ת"ל (ויקרא יט, טז) לא תעמוד על דם רעך והא להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדתניא מניין לרואה את חברו שהוא טובע בנהר או חיה גורתו או לסטין באין עליו שהוא חייב להצילו ת"ל לא תעמוד על דם רעך אין ה"נ

The Sages taught in a *baraita*: From where is it derived that with regard to one who pursues another in order to kill him, the pursued party may be saved at the cost of the pursuer's life? The verse states: "You shall not stand idly by the blood of another" (Leviticus 19:16); rather, you must save him from death. The Gemara asks: But does this verse really come to teach us this? This verse is required for that which is taught in a *baraita*: From where is it derived that one who sees another drowning in a river, or being dragged away by a wild animal, or being attacked by bandits [*listin*], is obligated to save him? The Torah states: "You shall not stand idly by the blood of another." The Gemara answers: Yes, it is indeed so that this verse relates to the obligation to save one whose life is in danger.

6. Pitchei Teshuva Orach Chaim 156 (Hebrew from Yechaveh Daat)

וראיתי לנכון להעיר לאידך גיסא, שיש עון גדול יותר מזה, וגם הוא מצוי ביותר, וזהו מי שמונע עצמו מלגלות אוזן חברו במקום שיש צורך להציל עשוק מיד עושקו, מפני שחושש לאיסור לשון הרע, כגון הרואה מי שאורב לחברו להרגו בערמה, או שחותר מחתרת באישון לילה ואפלה בביתו או בחנותו של חברו, ומונע את עצמו מלהודיע לחברו ולהזהירו בעוד מועד, מפני שחושב שהוא בכלל איסור לשון הרע, ובאמת שהנהוג כן גדול עונו מנשוא, ועובר על לא תעמוד על דם רעך. והוא הדין גם לענין ממון... כל אלו בכלל מצות השבת אבידה, אבידת גופו או אבידת ממונו, וכמו שאמרו בסנהדרין (עג ע"א). והדברים מסורים ללב, אם כוונת המספר לחברו רעה, הרי זה בכלל איסור לשון הרע, אבל אם כוונתו לטובה להזהיר את חברו ולהצילו מפח יקוש, מצוה רבה היא ותבוא עליו ברכה.

I have seen [it fitting] to mention here something about that which all the ethical writings have made so much noise in the world, about the sin of *lashon har'a*. I will make noise in the world about the opposite- the sin much greater than this and it is more common. Specifically, [I am referring to] the holding back from speaking when it is needed to save the oppressed from his oppressor. By way of parable: One who saw one who was ambushing his friend deceitfully on the way in the desert to kill him, saw him tunneling into his house or store at night, is it possible that he should refrain from letting his friend know that he should be careful because [he was worried about violating] *lashon har'a*?! His sin would be too great to bear, for he violates "and you shall not stand idly by your friend's blood!" The same is true about money, which is included in the obligation of returning lost objects. ... As long as all of his intention is not to harm him but for the benefit of the second person and the betterment of the group and to protect them, then he fulfills through this a great deed which is invaluable!

7. Chafetz Chaim, Rechilut 9

א. אם אחד רואה, שחברו רוצה להשתתף באיזה דבר עם אחד, והוא משער שבודאי יסבב לו על ידי זה ענין רע, צריך להגיד לו כדי להצילו מן הענין הרע ההוא, אך צריך לזה חמשה פרטים שאבארם בסמוך:
ב. ואלו הן:
(א) יזהר מאד, שלא יחליט תכף את הענין בדעתו לענין רע, רק יתבונן היטב מתחלה, אם הוא בעצם רע:
(ב) שלא יגדיל בספורו את הענין לרע יותר ממה שהוא:
(ג) שיכון רק לתועלת, דהינו, לסלק הנזקין מזה, ולא מצד שנאה על השכנגדו:
(ד) ובזה הפרט הג' נכלל גם כן עוד ענין אחר, שמלבד הכונה, שיכון לתועלת, ולא מצד שנאה, יתבונן מתחלה, אם תבוא מזה תועלת, לאפוקי (להוציא) (ד) ממה שמצוי כמה פעמים, שאפלו אם יאמר לו, לא ישמע לו, וישתתף עמו, (ה) ואחר כך כשירגיזו חברו באיזה דבר, אומר לו, יפה אמר עליך פלוני, שאין ראוי להשתתף עמך, וכיוצא בזה, לאנשים כאלו שהוא מכירם, שיש להם מדה רעה זו דרכילות, לא יציר שום התר, כי הוא מכשיל את העורים הללו בלא תעשה גמורה דרכילות):
(ד) אם הוא יכול לסבב את התועלת הזו, מבלי שיצטרך לגלות לפניו עניניו לרע, אין לספר עליו:
(ה) כל זה אינו מתר, רק אם לא יסבב על ידי הספור רעה ממש לנדון, דהינו, שלא ירעו עמו ממש, רק שתוסר ממנו על ידי זה הטובה, שהיה עושה עמו השכנגדו, אף דממילא דבר זה הוא רעה לו, מכל מקום מתר. אבל אם יגיע לו על ידי ספורו רעה ממש, (ז) אסור לספר עליו, כי יצטרך לזה עוד פרטים, ויבארו לקמן אם ירצה ה' בסעיף ה' ו'. וכל שכן אם הוא רואה, שיסבב על ידי ספורו לנדון רעה רבה (ט) יותר מכפי הדין, דאסור לספר עליו ...
ח. ודע, (כד) דאין שום חלוק בכל זה הכלל שכתבנו, בין אם חברו שואל ודורש מאתו שיאמר לו, ובין לומר לו מעצמו. דאם ישלמו כל הפרטים (כה) שבכלל זה, אפלו אם אין דורש מאתו דבר, גם כן צריך להגיד לו, ואם לא ישלמו הפרטים, אסור בכל גוני (בכל האפנים):

8. Summary of Chafetz Chaim's Toelet

Category: <http://www.torah.org/learning/halashon/chapter10.html>.

1. The speaker must have witnessed the incident himself, rather than knowing about it from hearsay. (If he has only heard about the incident, then he must verify its authenticity firsthand.) In other words, he must be sure that the information is true.
2. The speaker should reflect thoroughly, not hastily concluding something is theft or damage or any other offense, that the action in question is truly a violation according to *Halakhab*.
3. The speaker should first approach the transgressor privately, and rebuke him with gentle language (such that the transgressor would be inclined to listen), because perhaps this can have an impact and inspire the person to improve his ways. If the transgressor does not listen, then the speaker should alert the public of the individual's guilt.

4. The description of the sin should not be exaggerated [for "effect" or any other reason].
5. The speaker must have pure intentions. The speaker should not enjoy the transgressor's disgrace, nor act out of a previous hatred he felt for the person.
6. If the purpose of speaking the *lashon har'a* (e.g. causing the sinner to repent, warning the community to stay away from such activity) can be achieved in another way rather than speaking *lashon har'a*, it is forbidden to speak *lashon har'a*.
7. By speaking *lashon har'a*, the transgressor should not be caused more damage than would be appropriate as determined by a court of Jewish law reviewing the case

8. R. Asher Weiss to Vayikra

באיסורי תורה צריך לדון בדיני דחיה האם תועלת זו ראויה לדחות איסור... אבל בהלכות לשה"ר לאו מדין דחיה אתינן עלה, אלא יסוד האיסור תלוי במדה רעה וכל שכונתו לטובה... ולא לרעתו אין בזה עבירה כלל, ודו"ק בכ"ז כי לענ"ד ברור הוא

With Torah prohibitions one must evaluate with the laws of *debiya* [prioritization], whether this *to'elet* [purpose] is sufficient to supersede a prohibition. But with the laws of *lashon hara*, we are not utilizing the law of supersession. Rather, the very definition of the prohibition depends on negative character traits, and anything in which his intent is for good...and not for someone else's harm, has no prohibition whatsoever, and consider all of this, for in my humble opinion, it is clear

9. R' Eliezer Waldenberg, Tzitz Eliezer 13:81

זוהי התשובה גם למה שכבו' שואל עוד במסגרת שאלתו, אם יש משום גילוי סוד בהדרכת סטודנטים ליד מטת החולה, כאשר המטרה היא לימוד הסטודנט ולא עזרה לחולה. ובכאן במדת מה הדבר עוד יותר פשוט להתיר, דהא בשעת השבועה יודע כל רופא שידריך סטודנטים ליד מטת החולה, כשם שנהגו אתו ככה, וא"כ בודאי לא כיוון להכליל בשבועתו שלא לגלות גם לסטודנטים. ויש עוד סברא נוספת לומר, דבכל חכמה ישנו הכלל של ומתלמידי יותר מכולם, וע"י ההסברה להם והשאלות ששואלים, לא פעם מתעורר גם אצלו דבר מה חדש לתועלת רפואתו של החולה, באופן שיוצא שיש בזה איך שהוא גם עזרה לחולה.

This also responds to another point you raise in your question: Is there an issue of revealing secrets in guiding students at the bedside of a patient, where the goal is the students' study rather than aid for the patient? This is somewhat simpler to permit, for at the time of the oath every physician knows he will guide students at a patient's bedside as they did for him until now, and so he certainly does not intend to extend his oath to revelation to students. Further, one could argue that the principle of "From my students I have learned more than from all others" applies in every field of knowledge, and via his explanation and their questions some new thought which will help the patient's treatment will arise more than occasionally, such that this will benefit the patient.

10. Yoma 86b

מפרסמין את החנפין מפני חילול השם, שנאמר ובשוב צדיק מצדקו ועשה עול ונתתי מכשול לפניו.

One exposes the hypocrites due to the desecration of [God's] name, as it is stated: "When a righteous man turns from his righteousness and commits iniquity, I will lay a stumbling block before him" ([Ezekiel 3:20](#)). (*Yoma* 86b, Koren translation, without elucidation)

11. Sifra Kedoshim 2

ומנין שאם אתה יודע לו עדות אין אתה רשאי לשתוק עליה תלמוד לומר לא תעמוד על דם רעך, ומנין אם ראית טובע בנהר או ליסטים באים עליו או חיה רעה באה עליו חייב אתה להצילו בנפשו תלמוד לומר לא תעמוד על דם רעך

And whence is it derived that if you can testify on someone's behalf, you are not permitted to remain silent? From "You shall not stand by the blood of your neighbor."

12. Sefer HaMitzvot, Prohibitions 297

והמצוה הרצ"ז היא שהזהירנו מהתרשל בהצלת נפש אחד מישראל כשנראהו בסכנת המות או ההפסד ויהיה לנו יכולת להצילו. כמו שיהיה טובע במים ואנחנו נדע לשחות ונוכל להצילו. או יהיה גוי משתדל להרגו ואנחנו נוכל לבטל מחשבתו או לדחות ממנו נזקו. ובאה האזהרה מהמנע להצילו באמרו יתעלה (קדושים יט) לא תעמוד על דם רעך. וכבר אמרו שמי שיכבוש עדות תכללהו גם כן זאת האזהרה כי הוא רואה ממון חברו אובד והוא יכול להחזירו אליו באמרו האמת, וכבר בא בזה הענין גם כן (ויקרא ה הוב' במ"ע קעח) אם לא יגיד ונשא עונו, ולשון ספרא מניין אם אתה יודע לו עדות שאין אתה רשאי לשתוק עליה תלמוד לומר לא תעמוד על דם רעך ומניין אם ראית אותו טובע בנהר או ליסטים באים עליו או חיה רעה באה עליו חייב אתה להצילו תלמוד לומר לא תעמוד על דם רעך ומניין לרודף אחר חברו להרגו שאתה חייב להצילו בנפשו תלמוד לומר לא תעמוד על דם רעך. וכבר התבאר משפטי מצוה זו במסכת סנהדרין (עב - עד א):

He prohibited us from being negligent about saving the life of someone when we see him in mortal danger, or [in a case of] loss, and we have the ability to save him - such as if he was drowning in the river and we know how to swim and are able to save him; or if a robber is trying to kill him and we are able to foil his plan or repel his injury. And the prohibition comes with His saying, "you shall not stand by the blood of your neighbor" (Leviticus 19:16). And they already said that one who represses [his] testimony is also included in this prohibition. For he sees the money of his fellow destroyed and he is able to return it to him by saying the truth.

And also already appearing about this is, "if he does not tell, he shall bear his iniquity" (Leviticus 5:1). And the language of the Sifra (Sifra, Kedoshim, Chapter 4:8) is, "From where [do we know] that if you know testimony for someone, you are not permitted to remain silent? [Hence] we learn to say, 'you shall not stand by the blood of your neighbor.' And from where [do we know] that if you see someone drowning in the river, or animals or robbers coming against him, you are obligated to rescue him? [Hence] we learn to say, 'you shall not stand by the blood of your neighbor.'" And the regulations of this commandment have already been explained in Sanhedrin. (See Parashat Kedoshim; Mishneh Torah, Murderer and the Preservation of Life 1.)

- Note that some dispute this application, or limit it to severe physical danger.

13. T. Rashi, H. Rosenberg; Shaming in Judaism: Past, Present, Future, Journal of Religion and Society 19 (2017) In cases where communal authority did not provide the tools for the rabbinical court to punish the transgressor or when, for whatever reason, the leaders did not want to impose such harsh punishments as excommunication, we find a further practice of public shaming, particularly within the ultra-Orthodox community, that involves a print communications medium: the pashkevil (wall poster). Shaming via pashkevilim was carried out in the spirit of the edict, "Publicize the flatterers before a defamation of Gd's name" (Babylonian Talmud, Yoma 86b). The stress here is on sins committed secretly or on people who pretend to be righteous, and the disclosure is designed to warn the public about their actions. The Yiddish word "pashkevil" derives from the name of a citizen of Rome by the name of Pasquino, who used to hang satires and critical comments about the pope on the pedestal of a headless statue. His name was eventually given to the statue and then to the square where the statue stood (Piazza Pasquinate); the initiative taken by one individual evolved into a common practice whereby citizens hung anonymous vilifying signs around the city. The phenomenon spread throughout Western Europe during the sixteenth century as this channel began to accompany religious and social struggles.

Anonymous Sourcing

14. ספר יראים סימן קצא [דפוס ישן - מא] כיל לא תלך. צוה היוצר בפ' קדשים לא תעשו עול במשפט. לא תלך רכיל בעמך ואמרינן בנערה שנתפתתה [מ"ו א'] אזהרה למוציא שם רע [מנין] מלא תלך רכיל בעמך. ר' נתן אומר ונשמרת מכל דבר רע ור' נתן מ"ט לא אמר מלא תלך רכיל הווא אזהרה לדיין שלא יהא רך לזה וקשה לזה ר' אומר כרוכל שמטעים את דבריו מנין לדיין שלא יאמר אני מזכה וחברי מחייבים אבל מה אעשה שחברי רבו עלי לך נאמר לא תלך רכיל בעמך ולדברי המוציא אזהרה למוציא שם רע מכאן. הוזקקתי לכתוב מה שפירשו חכמים בערכין [ט"ו ב'] היכי דמי לישנא בישא כגון דאמר לא משתכח נורא אלא בפלניא דשכיחי בשרא וכוורי פ' אפילו זה הוי לשון הרע כיון דמפקיד ביה בלשון לישנא בישא הוא כ"ש האומר גנאי וקי"ל כר' יוסי דתניא ר' יוסי אומר מעולם לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורי פ' לראות אם יבא [אותו] פלוני שאמרתי עליו שלא אמרתי דבר שלא הייתי אומר בפני בעלים דהכי קי"ל דהא קם ליה רבא כוותיה. דאמר רבא פ' יש בערכין להקל כל מילתא דמיתאמרא באפי תלתא לית ביה משום לישנא בישא. אמר ליה אביי כ"ש חוצפא דלישנא בישא א"ל אנא כר' יוסי סבירא ליה דאמר ר' וכו'. וטעמא דר' יוסי סבירא ליה מדכתיב הולכי רכיל נחשת וברזל פ' שאומר עצמו אוהבו והוא שונאו לומר עליו רעות שלא בפניו ומשמע בשני ענינים נחשת וברזל. ונלמוד נמי מרכילותו של ציבא דכתיב וירגל בעבדך אל אדני המלך [והתם] שלא בפני מפיבושת הוה ולא היה רוצה ציבא לומר בשעה שישמע מפיבושת וילמוד סתום מן המפורש. ואפילו על עסקי חברו וממונו אסור להוציא דבה כגון שרוצה לתת מתנה לחבירו ובא אחר וגינה אותו על שקר ונמצא מוציא דבה. כדאמרינן בערכין פ' יש בערכין להקל [ט"ו א'] לא נחתם גזר דינם של אבותינו אלא בשביל שהוציאו דבה על הארץ. ואמר ר' שמעון בן לקיש וימותו מוציאי דבת הארץ רעה במגפה לפני ה' על דבת הארץ מתו. ותניא ר' אליעזר [בן] פרטא אומר בא וראה כמה גדול כחו של לשון הרע מנלן ממרגלים ומה מוציא שם רע על העצים ועל האבנים כך המוציא שם רע על חבירו על אחת כמה וכמה.

15. עליות דרבינו יונה מסכת בבא בתרא דף לט עמוד א ואמר רבא כל מילתא דאיתאמרא באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא, כשאומר בפרהסיא, פ' רבותינו ז"ל, כגון בדבר שיש לשמוע בו ב' פנים, וכיון דמתאמרה באפי תלתא אין לדונו שאמר לגנות, מאחר שאמר בפרהסיא, אבל הא ודאי בדבר של גנות כ"ש שיש בו משום לישנא בישא כשאומר בפרהסיא, ויש לפ', דמירי בדברים שמותר לאומרם אם הם אמת, כגון מי שקובל על חבירו בפני בני אדם על חמס שעשה לו, או שמספר בנזקים שעושה לו חברו, כי אף על פי שאסור מן התורה לספר במעשים הראשונים שעושה חברו, כדתינא, לא תונו איש את עמיתו באונאת דברים הכתוב מדבר, הא כיצד, ה' בן תשובה לא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים. ותניא כל הפוסל פסול, ואינו מדבר בשבחה לעולם, אבל ודאי בדברים שבין אדם לחבירו שאין לו תקנה עד שיעשה השבון, או שירצה את חברו והוא אינו מרציהו, או בשאר עבירות שאוחז אותם ועושה אותם במזיד ועודנו מחזיק בהם, ולא במקרה, אבל הם מדרכי ולמודו, מצוה לגנותו בפני כל אדם, שנא' שונאי ה' יהללו רשע ושומרי תורה יתגרו בם, כדי שיתרחקו בני אדם מדרך רעה, כמו שנא' ושומרי תורה יתגרו בם, וכדי שישוּב גם הוא מדרכו ויתקן מעשיו, וע"ז אמרו כל מילתא דמיתאמרה באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא, ומותר לו לאומרו אם הוא יודע שהדבר אמת, דאלו בפני א' וב' אפי' אם הדבר אמת מחזי דמשום לישנא בישא קאמר, לפי שהוא שמח ליתן פגם בחבירו ונהנה לספר בלשון הרע, אבל כשאומר בפני ג', דפרהסיא הוא, יש לתלות שהוא מתכוון שיגיעו הדברים לאזניו ויתקן מעשיו, כגון שידוע בו שאינו מקבל תוכחתו ולא יוסר בדבריו, וכשישמע שבני אדם מרננים עליו יתכן שישוּב מדרכו. ועוד, שיחדלו רבים ללכת בדרכו כשהם שומעים שהבריות מגנים פועל העול. ועוד, מטעם אחר איכא משום לישנא בישא כשאומר בפני א' או ב', דמחזי שהוא מתכוון שלא יגיעו הדברים לאזניו, ורוצה להחניפו ולגנוב דעתו, ובסתור הוא מגנהו ונראה דנהנה בסיפור לשון הרע. וכל זה כשאין עליו אימה מן האיש ההוא שמדבר עליו, שאם הוא אדם שיש לאל ידו להרע עמו, כבר אמרו מותר להחניף לרשעים. ועוד מטעם אחר איכא משום לישנא בישא כשאומר בפני א' או ב' דאתי למיחשדי' שמא אין הדברים אמת, אבל כשהוא אומרם בפרהסיא והמספר הוא אדם כשר, הכל יודעים שאין אדם כשר מספר בדברי שקר ברבים, ואין [לשון] [לשומעין] לחושדו, אבל יש להם לחקור הדברים ולהוכיח לאיש ההוא שמספרים עליו דברים רעים.

16. **The Changing Workplaces Review: An Agenda for Workplace Rights (May '17), pg. 107**

[A]nonymous information may lead to an inspection under the Ministry's proactive enforcement program, but it does not serve as the basis for a complaint that may be sent for investigation. This seems a reasonable way to deal with complaints in circumstances where the identity of the complainant is not known to the Ministry staff who, in cases of an anonymous complaint, are not in a position to ask questions of the complainant in order to obtain additional relevant information, to assess the validity of or motive behind such a complaint, including whether the complaint is vexatious. Ministry staff will have to make a judgment call on whether to initiate an inspection based on a number of factors including, but not limited to, the specificity of the factual allegations and the sector. This seems to be a reasonable approach.

Rebuke

17. **Vayikra 19:17**

לֹא־תִשְׂנֵא אֶת־אָחִיךָ בְּלִבְּךָ הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת־עַמִּיתְךָ וְלֹא־תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא:

You shall not hate your kinsfolk in your heart. Reprove your kin but* *but Exact force of we- uncertain.* incur no guilt on their account.

Embarrassing Others

18. **Sotah 10b**

והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה, ותימא ליה מימר! אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב, ואמרי לה אמר רב חנא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא, ואמרי לה אמר רבי יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי: נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים. מגלן? מתמר.

The verse concerning Tamar then states: **“She sent to her father-in-law, saying: By the man whose these are, am I with child”** (Genesis 38:25). The Gemara comments: **And let her say to him** explicitly that she was impregnated by him. **Rav Zutra bar Tuvyya says that Rav says, and some say Rav Hana bar Bizna says that Rabbi Shimon Hasida says, and some say that Rabbi Yohanan says in the name of Rabbi Shimon ben Yoḥai: It is more amenable for a person to throw himself into a fiery furnace** if faced with the choice of publicly embarrassing another or remaining silent even if it leads to being burned, **and not humiliate another in public. From where do we derive this? From Tamar**, as she was prepared to be burned if Judah did not confess, rather than humiliate him in public.

- *In general, there is a dispute as to how literally to take this. In a surprising move, this becomes relevant here.*

19. **Netivot Shmuel 1:9**

ואין לומר דהכא הגנב הוא הגורם להלזנת פניו, דאם כן יש לומר גם ניהודה ותמר היה יהודה הגורם, ואף שיש לומר דיהודה היה הגורם רק לשעבר, אבל הכא הגנב הוא הגורם עכשיו, דאלו רצה להשיב הגניבה לא יהי נא להלזנת פנים, דזה אינו, די"ל דגם ניהודה היתה יכולה תמר לשלוח לו שיודה, ואם לא, תגלה הדבר כדי להציל נפשה, ואז הלוא יהודה הגורם נעצמו עכשיו. ואמנם דיש לחלק דיהודה אם יודה הלוא גם כן יעשה לעצמו שפ"ד דהלזנת פנים, וזה שאין כן הכא דהגנב רק להשיב הגניבה הוא אריך ואפשר נצינעה.

20. **Rabbi Yehuda Unterman summarizes take away from the Netivot Shmuel (HaTorah VeHamedina Volume 9, pages 23-4**

ב) משא ומתן חשוב מאד בנדון זה מצאתי בס' נתיבות שמואל ח"א (להרב הגר"ש קושליביץ, ר"מ בישיבת תורה ודעת בארה"ב), בתורת תשובה על שאלה שבאה לפניו, וזה הדבר (נתיב ט'): רואה חשבון בשכר הרגיש כי מזכיר החברה מועל בכספים ומזייף בפנקסים לבל יודע הדבר. כשראה הר"ח את המעילה הוכיחו כמה פעמים על כך וגם התרה בו כי אם לא יפסיק יודיע ברבים. כ"ז לא הועיל, וכנראה סמך המזכיר על „ישר" של הר"ח כי לא יעשה כן. השאלה היא אם מותר לו לפרסם בין חברי ההנהלה כיון שעייז יתבייש הלה ברבים שמפורש בגמרא כי המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים. ביחוד הוא מדגיש את דברי התוס' בסוטה הנוכרים למעלה, כי על הלבנת פנים יהרג ולא יעבור. המסקנא היא כי מכיון שהר"ח מחויב לשמור כספי החברה מנוק והוא שומר שכר על כך, לכן מותר לבייש את המועל בכספים כשאינו יכול להציל את הכספים באופן אחר, וזהו כעין עביד אינש דינא לנפשיה כי הוא אחראי לכך.¹

אכן קשה להבין את ההלכה הזאת מיסודה. דנראה מדברי הגמרא שתמר לא היתה רשאית להודיע כי היא הרה מיהודה, משום שזה הי' מלבין פניו ברבים; אבל הן דבר כזה הוא ממעשים בכל בי"ד, שאם פנויה הרה ובאה לבי"ד בתביעה נגד פלוני חוקרים בי"ד לברר הדבר ולא נמנעים מזה שהענין יגרום להנאשם הלבנת פנים. ולא רק בתביעה מצד האשה אלא כדי לברר הדבר מבחינת הדין, ובפירוש איתא במשנה (כתובות י"ג) „היתה מעוברת ואמרו לה מה טיבו של עובר זה? מאיש פלוני וכהן הוא — עד שתביא ראיה לדבריה". הרי שחוקרים ודורשין בבי"ד, ולמה לא היתה רשאית תמר לפרסם הדבר כי הילד שיוולד הוא של יהודה?

ג) ונראה לענ"ד לומר בהגדרת הענין כדלהלן. הגה מציינו בדין חובל בחברו שיש ע"ז בתורה לאו ד"לא יוסיף". והלאו הזה חמור כ"כ עד שבהרמת יד לכד אעפ"י שלא בוצעה החבלה (כגון שהאיש השתמט מידו וברת, או בני-אדם החזיקו בחובל ועכבוהו) מקרי רשע, ונזכר בשר"ע סי' ל"ד שפסול לעדות, — מה שלא

מציינו בעבירה אחרת. והנה בחבלה מפורש ברמב"ם (פ"ה מהלכות חובל ומויק) דרק המכה אדם כשר מישראל דרך נציון עובר בלי"ת, כלומר שחייב רק כשמכהו להכאיבו ולצערו כדרך בני אדם הנצים זב"ז, אבל בחבלה הנעשית שלא בטונה זו — לא (ובספרי שבט מיהודא ח"א, בדף מ"ה וכן במלואים בדף רצ"ז הבאתי ראיות לדין זה, כי חבלה שאינו מכון כדי להכאיב ולגרום צער אין עליה לאו דלא יוסיף, עיי"ש). עפ"י נראה דהוא הדין בהלבנת פנים, שיש ע"ז לית דלא תונו דדרשינן בגמרא כי הלאו נאמר על אונאת דברים, וכן על „ולא תשא עליו חטא", כמפורש בפוסקים, שייכת הגדרה זו. כי רק במקום שמגמתו לביישו ולהכאיב לו, כדרך בני"א העושים כן מרגש שנאה או נקמה עובר בלאווין האמורים והריהו מאבזרייהו דשפיכת דמים. אבל אם תובע תביעתו או עומד לברר הדבר לצורך, או כדי למנוע עושק וכדומה אין זה בכלל הלאו.²

ולפ"ז קשה מאד מה שמביאה הגמרא מתמר, כי מה שלא אמרה שמיהודה היא הרה משום „דנזח לאדם להפיל א"ע לכבשן האש ואל יבייש פני חברו ברבים". והוא תמוה, שהרי מותר הי' לה לומר הכל כדי שלא ישפטה כוונה?

אכן כל הענין של תמר לא פשוט כלל ודורש עיון מיוחד. ויותר נראה שתחיל הדגישו במאמרם רק את המדה הטובה הנלמדת ממעשה תמר, והיא להמנע מהלבנת פנים, ואפילו בשעת סכנה קרובה לא יציל עצמו בהלבנת פנים של חברו, אבל לא ללמד פרטי הדינים כמו שהיו באותו מעשה דתמר. שהרי יש להתפלא מאד שלא פנתה מקודם אל יהודה עצמו, להודיעו כי היא האשה שחשבה לקדשה ושנתן לה את תותמו ועוד, וגם שהיא הרה ממנו. בפנייה ישירה כזו אין משום הלבנת פנים ויהודה היה בדאי מצילה מחשש של זנות.

אכן נראה כי מכיון שהיא השתדלה כ"כ למשוך אותו אליה, שישבה במקום שאין קדשה, וכנראה קסמה לו ביפיה (כדברי חז"ל שער ואונן נתכוונו שלא תתעבר ויכחיש יפיה) כי „לא הכירה קודם משום שכסתה פניה בבית חמיה". לכן היתה קשה לה הפנייה אליו להאשימו בענין זה עד שיצא עליה שם של זונה, וגם אז נמנעה מלפרש הכל עד הרגע האחרון. אבל בדאי שמותר היה לה גם לתבוע את יהודה בדין, כמו שפונים בכל מקרה דומה לזה לבי"ד וחוקרין לצורך ברור ואין סרך דשפיכת דמים, רק במקרה שרוצה לצערו להכאיבו ולבוזוהו, אבל לא כשתובעים תביעה צדקת כג"ל.

In Jewish law, the moral dilemma that the whistleblower faces is a conflict between competing ethical duties. On the one hand, the prohibition against standing idly by when one can save a fellow from harm tells *W* to disclose the wrongdoing. On the other hand, the prohibition against talebearing tells *W* to remain silent. *Hafetz Hayyim* resolves the conflict in favor of nondisclosure unless ten restrictive conditions are met. When those conditions are met, disclosure is obligatory. Nonetheless, if the loss *W* is trying to prevent is only monetary, *W* need not sacrifice his own financial interests to advance the financial interests of the potential victim. Following *Hafetz Hayyim's* criteria will inevitably result in some wrongdoing going unreported. That result is entirely consistent with American law because American law does not require a person who witnesses a crime to stop the crime or even report what he knows to the police. To be sure, *Hafetz Hayyim's* criteria place the wrongdoing within the jurisdiction of the Jewish court system. Several considerations, however, lead to the conclusion that the result would often be consistent with secular law. A case in point is when the wrongdoing is a violent crime or misconduct that otherwise threatens the welfare of society. Here, *W* must turn over his complaint to the appropriate secular authority. In addition, in monetary matters, "the law of the Kingdom is law" requires the Jewish court to affirm and enforce government rules and regulations. The sticking point, however, is when the offense is criminal and does not threaten the welfare of the community as a whole, but carries with it a jail sentence. Since statistics show that a significant percentage of prisoners are assaulted while serving their sentences, the perpetrator would be faced with a penalty far greater than Jewish law would prescribe. In those circumstances, many authorities would require *W* to suppress his disclosure. To assure that complaints of wrongdoing are given a "fair airing" within the company but also promote harmony in the workplace, Jewish law would recommend a number of policies that relate to organizational structure. One idea is the hiring of an ombudsman. His task would be to let workers vent their complaints, and to facilitate legitimate whistleblowing. A second idea is establishing multiple channels of communication in the workplace. Both ideas proceed from the *imitatio Dei* imperative. That imperative would, however, require only policies that entail "toil and effort" without significant expenditure. If the policy entails significant expenditure, it would be praiseworthy, but not mandatory. Within the framework of the *imitatio Dei* principle and its authority to enforce quasi contracts, the role for government would be to guarantee job security for the legitimate whistleblower and provide financial rewards for heroic action when indicated.

Some raise the issue of Mesira, if the reporting will lead to criminal charges (the following sources are presented by Rabbi Eli Ozarowski in his treatment of the topic)

22. שולחן ערוך חושן משפט הלכות מאבד ממון חבירו בידים סימן שפח
אסור למסור לישראל ביד עובדי כוכבים אנסים, בין בגופו בין בממונו; ואפילו היה רשע ובעל עבירות; ואפילו היה מיצר לו ומצער

23. שולחן ערוך חושן משפט הלכות מאבד ממון חבירו בידים סימן שפח
כל המוסר הצבור ומצער, מותר למסרו ביד עובדי כוכבים אנסים להכותו ולאסרו ולקנסו; אבל מפני צער יחיד אסור למסרו. הגה:
(וע"ל סי' תכ"ה ס"א.) מי שעוסק בזיופים וכדומה, ויש לחוש שיזיק רבים, עה] מתרין בו שלא יעשה, ואם אינו משגיח, יכולין למסרו
ולומר שאין אחר מתעסק בו אלא זה לבד

24. שו"ת אגרות משה חושן משפט חלק א סימן ח
באחד שנתברר שמכר נבלות וטרפות בתור כשרות אם מותר לתבעו בערכאות כשהוא אומר שיציית לדיני ישראל

קבלתי מכתבכם בדבר הרשע בא כח של בית חרושת כשר אשר זייף חותמות ותלה אותם על נבלות וטרפות ומכר ליהודים בתור
כשרות, שהנידון הוא אם למסרו לערכאות המדינה שידונו קשה בכסף ובמאסר, או שידונו אותו הרבנים בדיני ישראל... ועוד הא ודאי
הם ידונו במאסר ובממונו שלא כדיני ישראל שאז יש לחוש לאיסור מסור, שאסור למסור ישראל ביד עכו"ם בין בגופו בין בממונו
ואפילו היה רשע ובעל עבירות כדאיתא בחו"מ סימן שפ"ח סעיף ט'. ורק כשיראו שאין דיני ישראל יכולים להפסיקו אז יש היתר..

25. שו"ת אגרות משה חושן משפט חלק א סימן צב
הנה בדבר אם מותר לקבל משרת רואה חשבונות אצל הממשלה באשר לפעמים יבוא לידו חשבונות של אחד שפשע וימצא את
הפשיעה ויהיה ממילא כמסור להממשלה והם יענשוהו ביותר מכפי שחייב בדיני התורה. הנכון לע"ד כיון דבעצם הרי כל מי שיהיה
רואה חשבונות ימצא את הפשיעה, וברור שאף אם זה לא ירצה לקבל משרה זו מהממשלה יהיה שם רואה חשבונות, ונמצא שלא
יפסיד הפושע יותר כשהוא יקבל המשרה מכשלא יקבל הוא ואחר יהיה שם ולא הזיקו כלום ובלא הזיק לא שייך איסור. ודמי זה להא
דאיתא בב"ק דף קי"ז... אבל נראה כיון דהמשרה של רואה חשבונות אינה משרה מיוחדת למצא את הפשיעות שהרי לא ידוע שפשעו
כלל רוב עבודתו הוא לבדוק החשבונות של פנקסיהם בעלמא שיהיו נכונים, ורק לפעמים אפשר יזמן לידו למצא איזה פשיעה וגם זה
לא ידע בתחלת עיונו בהפנקסים שהביא הנתבע מהם...

26. ערוך השולחן חושן משפט הלכות מאבד ממון חבירו בידיים סימן שפח הערה: ידוע לכל קוראי הדורות שבזמן הקדמון במדינות הרחוקות לא היה לאיש בטחון בגופו וממונו מפני השודדים והאנסים אף שנשאו עליהם שם משרה כידוע גם היום מאיזה מדינות מאפריקא השוד והחמס שפחות הממשלה עושים ועל טוב יזכרו מלכי איירופא וביחוד אדונינו הקיר"ה מרוסיא ואבותיו הקיסרים ומלכי בריטניא שפרשו כנפי ממשלתם בארצות הרחוקות למען יהי לכל איש ואיש בטחון על גופו וממונו באופן שהעשירים לא יצטרכו להסתיר עצמם שלא ישללו ממונם ויהרגו אותם ועל זה סובב הולך כל דיני מסור ומלשין שבש"ס ופוסקים...

27. שו"ת ציץ אליעזר חלק יט סימן נב גם בערכאות של עכו"ם נראה שיש חילוק בזה בין מדינות פראיות לבין מדינות נאורות, וכדמצינו שמחלק בכזאת הערוך השולחן בחו"מ שם בסעי' ז', המעיר שם וכותב, שכל המדובר בדיני מסור בש"ס ופוסקים הוא בכגון מדינות הרחוקות שלא היה לאיש בטחון בגופו ובממונו

28. שו"ת שבט הלוי חלק ב סימן נח (א) באחד שעובד במשרד המכס וכשהוא רואה מי שרימה את הממשלה צריך למסור אותו בבית המשפט ורצונו לדעת אם הוא בגדר מלשין או דינא דמלכותא דינא.

הנה בעצם דין מכס לית דין ולית דיין שזה נכנס בגדר דינא דמלכותא דינא גם לדעת החולקים בחו"מ סי' שס"ט ס"ח ברמ"א, ועיין בש"ך חו"מ סי' ע"ג ס"ק ל"ט ובלבוש סוסי' שס"ט שם ובתשובת השיב משה סימן צ' בזה.

ולענין למסור למלכות הנה מש"ס ב"מ פ"ג ע"ב בעובדא דר"א בר"ש דהוי מסר גנבא למלכות מוכח דהוא מותר משום הורמנא דמלכא, ואף על גב דאמרו ל' עד מתי אתה מוסר עמו של אלקינו להריגה, היינו משום שנוגע לסכנת נפשות של ישראל וכן מש"כ אלי' זל"ט שם פ"ד ע"א לר' ישמעאל בר' יוסי, אבל מעיקר הדין משמע דגם בכזה איכא דין מלכות עיין היטב בריטב"א שבשטמ"ק.

ובבאר הגולה חו"מ סי' שפ"ח, כתב וז"ל וכבר פשט התיקון והמנהג שמנהיגי הקהלות עומדים על המשמר שלא לעשות שקר ועולה לאומות ומכריזים ונותנים רשות לפרסם ולגלות על האנשים אשר לוקחי' בהקפה וכו' יעשה וע"ש ברמ"א ס"א, מי שרוצה לברוח ולא לשלם לעכו"ם מה שחייב לו ואחר גילה אין בזה דין מוסר וכו' ואעפ"י שמסיים רמ"א דמ"מ רעה עשה דהוי כמשיב אבדה לעכו"ם היינו משום שמירי מעכו"ם יחיד אבל מה שנוגע למלכות והוא ממונה על כך אין בזה איסור כנ"ל, אלא דלכתחלה כדאי שלא לקבל משרה כזאת דצריך למסור אפילו בהיתר דלאו משנת חסידים הוא וכדאיתא גם כן בירושלמי סופ"ח דתרומות בכי"ב, וע"ע בתשובת מהר"ם אלשיך סוסי' ס"ו כ' בכי"ב דאין בו דין מסור מטעם דינא דמלכותא דינא, ועיין עוד ברמ"א יו"ד סי' קל"ז סוסי"א ובפת"ש שם ס"ק י"ג, ועיין היטב בד"ת שם ס"ק נ"ג בשם הב"ח באיזה אופן מותר למסור לכתחלה. וע"ע בפת"ש יו"ד סי' רנ"א מש"כ בשם חו"י סי' קל"ט ועוד, ופשיטא דאינו דומה לנ"ד דהתם מיירי שיבא לידי סכנה אם ימסרוהו לגוים משא"כ כשמטילים עליו עונש בעלמא ואינו בא לכלל סכנה לעולם.

29. שו"ת חלקת יעקב חושן משפט סימן ה בדבר שאלתו וז"ל בחו"מ שפ"ח ס"ח באמר אלך ואמסור דפסול לעדות ולשבועה, אם זה דוקא בזמן שרודפים הישראלים ואם מוסר חברו אז מענישין אותו משום שהוא יהודי, ואם נכרי יעשה זה הדבר אין מענישין, אז נקרא מסור, או אפילו בזה"ז שאין רודפין ישראל בדין, ואם הנכרי יעשה זה הדבר מענישין אותו משום שפשע למלכות, האם ג"כ נקרא מסור לכל הני מילי דבסי' שפ"ח.

המעיין בשו"ע ופוסקים יראה להדי' דאין חילוק, ואף כשהולך לערכאות להוציא את שלו, מחלוקת בסימן שפ"ח בסעי' ה', והש"ך שם דעתו דמקרי מסור, ובברכות נ"ח א' גבי ר' שילא דאמר על המלכות דמקרי חמרי, אמר האי רודף הוא, מחייה בקולפא וקטליה, אע"ג דודאי גם אם נכרי יאמר חמרי על המלכות יענשו ליה, באופן שמסתמא הפסק שלהם שוה לישראל ועכו"ם ואפ"כ קטלי' ר' שילא משום מסור. ואף דיש לחלק דבשם ידע ר' שילא דודאי יענשוהו על הזלזול שאמר כלפי המלכות, ל"כ במוסר ממון ישראל לערכאות ודנין לעכו"ם ולישראל בשוה, אע"ג דאסור לילך לערכאות וכבגיטין פ"ח ב' אע"פ שדיניהם כדיני ישראל אי אתה רשאי להזדקק להם שנא' לפנייהם ולא לפני עכו"ם, מ"מ מסור אפשר לא מקרי, מ"מ כיון דמבואר בב"ק ק"ז א' גבי עובדא דר' כהנא, כתוא מכמר וכו' אף ממון של ישראל כיון שנפל ביד עכו"ם אין מרחמין עליו והובא בשו"ע והפוסקים להלכה לא נשתנה הדין בזה, וחסד לאומים חטאת כתיב, והעובדות שראינו בעינינו גם בימינו אלו יוכיחו ע"ז, ואין להאריך יותר בזה.

30. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף פג עמוד ב רבי אלעזר ברבי שמעון אשכח להווא פרהגונא דקא תפיס גנבי... שלח ליה רבי יהושע בן קרחה: חומץ בן יין, עד מתי אתה מוסר עמו של אלהינו להריגה! - שלח ליה: קוצים אני מכלה מן הכרם. - שלח ליה: יבא בעל הכרם ויכלה את קוציו... ואף רבי ישמעאל ברבי יוסי מטא כי האי מעשה לידיה. פגע ביה אליהו, אמר ליה: עד מתי אתה מוסר עמו של אלהינו להריגה? - אמר ליה: מאי אעביד? הרמנא דמלכא הוא! - אמר ליה: אבוך ערק לאסיא, את ערוק ללודקיא.

31. Dr. Simon Shoshan, writing on 'TorahMusings', May 2013:

"...I would also like to add that R. Aharon Lichtenstein has repeatedly stated that he accepts the position that he received from his father-in-law and teacher, R. Joseph B. Soloveitchik ("the Rav"), in the name of the Rav's father R. Moshe Soloveitchik, that in democratic countries the laws of mesirah simply do not apply..."